

Бутенко В. В.
к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку і фінансів

Журавель А. А.
здобувачка 3 курсу спеціальності
«Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова,
м. Одеса, Україна

СТРАТЕГІЇ ОПТИМІЗАЦІЇ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

У сучасних умовах динамічного розвитку економіки ефективне управління оборотними активами набуває особливої ваги для забезпечення фінансової стійкості та конкурентоспроможності підприємств. Раціональна структура оборотних активів сприяє безперервності операційної діяльності, оптимізації витрат, покращенню ліквідності та стабілізації грошового потоку. Водночас неправильний розподіл або неефективне використання оборотних коштів може призводити до зростання витрат, втрати фінансової гнучкості та ризику неплатоспроможності. Саме тому розробка і впровадження ефективних стратегій оптимізації структури оборотних активів є одним із пріоритетних завдань сучасного підприємства.

Оборотні активи, за визначенням пункту 3 Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», – це грошові кошти та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації або використання протягом операційного циклу чи дванадцяти місяців з дати балансу [3]. Раціональне управління ресурсами підвищує ефективність діяльності підприємства та забезпечує його довгострокову стійкість.

Стратегія фінансування підприємства – це у фінансовому вираженні його потреба у грошових та матеріальних активах, необхідних для виконання окреслених цілей і забезпечення результативності господарювання [2].

Оптимізація оборотних коштів – це процес, що охоплює розробку та впровадження комплексу методів і підходів, спрямованих на ефективне формування, управління та регулювання складових елементів оборотних активів підприємства. Це важливо для досягнення запланованих результатів і дотримання платіжної дисципліни. Вдало реалізована оптимізація сприяє створенню умов для максимального зростання доходності підприємства та підвищення його загальної прибутковості в довгостроковій перспективі.

У традиційній економічній літературі для оптимізації структури оборотних активів застосовуються різноманітні методи. Зокрема, це техніко-економічні розрахунки, засновані на аналізі технічних та економічних параметрів, економіко-статистичні методи для обробки великих обсягів даних, евристичні методи (експертні оцінки) та економіко-математичні моделі, що дають змогу врахувати множинні фактори й ухвалити оптимальні рішення.

Оптимізація структури оборотних активів передбачає визначення їх мінімального обсягу та ефективного співвідношення елементів, що дозволяє забезпечити необхідний рівень ліквідності та платоспроможності підприємства.

Неефективне управління оборотними активами може спричинити суттєві фінансові ризики. Зокрема, недостатня ліквідність ускладнює своєчасне виконання зобов'язань, що тягне за собою затримки в розрахунках, зростання витрат на позикові кошти та втрату ділової репутації. Інший ризик – висока дебіторська заборгованість, яка обмежує надходження грошових коштів і знижує фінансову стабільність. Тому управління оборотними активами вимагає постійного контролю й коригування для мінімізації таких ризиків.

З метою підвищення ефективності управління оборотними активами підприємству доцільно орієнтуватися на виконання таких основних завдань:

- аналіз співвідношення між темпами росту обсягу виробництва і середньої суми оборотних активів;
- оцінка складу і структури оборотних активів у розрізі основних видів (запасів сировини, матеріалів і напівфабрикатів,

запасів готової продукції, дебіторської заборгованості, залишків грошових коштів);

– визначення темпів зміни окремих елементів оборотних активів відповідно до зміни темпів зміни обсягів виробництва і реалізації продукції; аналіз ступеня ліквідності за видами оборотних активів;

– визначення показників оборотності і дослідження факторів, що впливають на швидкість обертання і тривалість операційного циклу [1].

Отже, ефективне управління оборотними активами є однією з ключових передумов забезпечення фінансової стійкості та конкурентоспроможності підприємства. Раціональна структура оборотних активів дозволяє не лише підтримувати безперервність операційної діяльності, а й оптимізувати витрати, підвищити ліквідність та забезпечити стабільний грошовий потік. Водночас недоліки в управлінні оборотними активами можуть призвести до виникнення фінансових ризиків і загрозити стабільності бізнесу. Тому своєчасний моніторинг, аналіз структури та динаміки оборотних активів, а також визначення показників їх оборотності мають стати невід'ємною частиною системи фінансового менеджменту сучасного підприємства.

Список використаної літератури

1. Кузнєцова Т. В., Лук'янчук Ю. А. Система управління оборотними активами як інструмент забезпечення платоспроможності підприємства. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування*. Економічні науки. 2023. Вип. 1. С. 56–65. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnugvp_ekon_2023_1_8 (дата звернення: 12.05.2025).
2. Педченко Н. С., Руденко А. А. Теоретико-прикладний аспект забезпечення результативності стратегії фінансування оборотного капіталу підприємства. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2020. № 4 (100). С. 6–14.
3. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 12.05.2025).